

BURUNDI

ENTRAR-HI

GITONGO

Està situat a 40 kms. al Nord-Est de GITEGA(els mallorquins hi estaren més de vint anys)

BUGENYUZI

Situat més al Nord de GITEGA (els mallorquins hi treballaren els primers anys.Perteneixia aleshores a la Diòcesi de Muyinga)

NYABIRABA

Situat a 20 kms. al Sud de GITEGA (els mallorquins hi estigueren Esporàdicament amb els teatins i més tard hi estaren uns cinc anys)

NYABIKERE

Situat al Nord-Oest de GITEGA, uns 50 kms.(els mallorquins (segona etapa) hi estigueren uns quinze anys)

RABIRO

Era Sucursal de Nyabikere, al Nord, entre Nyabikere i Karusi. els mallorquins la fundaren Parròquia i hi estan ara.

PASSAR PEL BURUNDI NO ÉS ENTRAR-HI

Mentre estava preparant i mirant la pàgina web, o millor dit “el Blog” que, amb un altre company de fatigues i rialles, hem pujat a la xerxa d’Internet, he tingut ocasió de veure tota una sèrie de “videos” que a la xerxa hi ha, que mostren el Burundi i les seves coses, hermoses i no tant hermoses. Nosaltres també hi hem pujat un “video”, filmat ara fa uns trenta anys.

No vull fer classificacions ni valoracions. En aquest “videos” es mostren imatges “atractives”, depriments a voltes, i sempre xocants. Unes realitzades per qui féu un viatge de “vacances” a n’aquest País exòtic i pobre. Altres, realitzades per grups (diríem ONG) que han fet i fan una tasca d’ajuda: social, sanitària, de “progrés” i uns altres realitzats pels d’allà, on sembla que volen mostrar llurs coses “vistables”: dances, tamborilers i altres.

Mirant-los no he pogut deixar de pensar que eren totes coses a la “[europea](#)”. I m’ha fet pensar també que el Burundi es pot anar a visitar i es veu un món tant diferent, que sembla que no és possible que hi sigui “encara”, en el segle XXI, diràn alguns.

Al Burundi si pot anar a treballar, ajudant a que tenguin el que els manca, i nosaltres tenim de sobra: medicaments, “eines”, joguines, tècniques, telèfons mòbils... Si pot treballar-hi un temps llarg i ensenyar-llis a fer feina:: construccions, saneament de fonts d’aigua, instalacions, millores agrícoles (Els alemanys quan ho col.lonitzaren els feren fer molts camins, dels quals bastants ara són carreteres d’asfalt. Els belgues les feren sembrar a tots Cafè, que és, per a la majoria, l’única font de riquesa)

També es pot passar anys al Burundi i seguir les Lligues de futbol europees. I, encara que paresqui estrany, al Burundi, que està dins els cinc països més pobres de la Terra, s’hi pot anar a fer-s’hi rics. Molts d’àrabs i “grecs” hi fan fortunes...

Ara, tot això, em fa pensar que, amb molt bona voluntat per part de molts i no tant bona per part d’altres, no passa de ser una presència en el país, diríem a la “europea”. Què vol dir això? Que es poren passar molts anys a Burundi i esser sempre l’europeu que, amb molt bona voluntat i esforços, ajuda i ensenya, però sempre des de la “posició”: Som superior a ells i sé moltes coses i tenc moltes coses i els hi don.

Dit d'una altra manera, es pot passar molt temps a Burundi, o es pot fer una visita i no trobar-se amb les "persones" que a Burundi hi viuen i hi moren, potser molts massa "abans d'hora".

Es pot **Entrar** en el Burundi?

Entrar en el Burundi vol dir, en primer lloc, deixar de ser "europeu" (**muzungu**, com diuen ells) i aprendre el **kirundi**, conèixer els seus costums i entendre-los i saber-los valorar en el que tenen d'humans i "corregir-los", si es pot, en el que tenen d'inhumans.

Parlar amb ells perquè siguin millors i més feliços, no perquè, obeïnt les nostres ordres, es facin més "cristians", que podem convertir en que es facin un poc "europeus".

La cervesa

Els burundi fan cervesa de sorgo, **impeke**, i de banana o plàtan. Per fer-nos una idea de la importància que per a ells té la cervesa basta dir que en el Diccionari d'en Rodegem, rundi-français, a la paraula **bière**, hi posa seixanta tres paraules que volen dir cervesa, essent les més freqüents **inzoga, urwargwa, isongo**, quan és molt bona, i que no és estrany que et facin la pregunta : "Còm vos arreglau i **Buraya**.(Europa) si no teniu plataners i no podeu fer cervesa,,,"?

La cervesa és la "beguda nacional", present en qualsevol festa, en qualsevol commemoració, sia d'alegria o de dol, i es pot considerar que és més que això: beure cervesa és **el ritus**.

Es comença una festa bevent d'una olla plena d'impeke en grups de cinc o sis, xupant amb una "canyeta", després beuen l'urwargwa o isongo amb caceroles i tassons, fins que n'hi ha. Una visita d'amistat comença oferint-te el visitant unes botelles de cervesa i has de beure amb ell de totes les botelles, posant de cada botella un poc dins el teu tassó i el seu. Això és signe de cortesia i seguretat. Si una persona et dur cervesa, com obsequi, i no en beu amb tu, tira-la. Potser una "matzina".

Els burundi no han après de conservar la cervesa ni ho necessiten perquè quan tenen cervesa en beuen fins que n'hi ha. No té temps de perdre-se. Per això a les festes sempre n'hi ha que acaben "col.locats" i xerren en francès o inclús en anglès,. sense haver-ne estudiat mai...

Aprendre a "beure cervesa", amb ells, és una manera d'**entrar** dins el Burundi.

Quan dèim entrar dins el Burundi no vol dir viure com ells perquè això, entre altres coses, es irresistible. Es donaren casos de qualque missioner que volent ésser "radical" provar de viure com ells. Als pocs

mesos hagué de partir malalt. Es tracta més aviat del que diríem **inculturarització...**

Posaré dos exemples. En Miquel P., mallorquí creà, en certa manera, ritus nous a les celebracions litúrgiques: El Diumenge de Rams amb els “Catecúmens” adults, que havien de rebre el Baptisme la Vetlla Pasqual, feia el ritus de començament d’entrada a l’Església amb unes paraules d’acolliment i una bona beguda de cervesa.

El Divendres Sant canvià el ritus d’adoració de la Creu amb el **kugandara**, que era el que fèien els barundi els dies de dol, en la mort d’una persona important: reunir-se i amics del difunt contaven fets de la seua vida. El Divendres Sant, davant la imatge del Sant Crist, quatre o cinc cristians, contaven “vida i miracles” de Jesús.

Aquesta reflexió m’ha fet pensar també que era interessant posar en “un Blog” de Internet tots aquests escrits que hi ha pujats a la “www.mallorca-burundi.blog.com.es, pens que són testimonis d’una manera diferent de parlar del Burundi: contar fets que visquérem **dins aquest País**.

(Títol de l’entrada del blog; “Burundi entrar-hi”)